

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Posudek vedoucího diplomové práce
Marta Vacková, *Latinská amerika v projevech amerických presidentů poslední čtvrtiny devatenáctého století*, 80 str. rkp.

Marta Vacková se ve své diplomové práci zabývá pozorností, jíž věnovali tři američtí presidenti – G. Cleveland, B. Harrison a W. McKinley ve svých inauguračních projevech a poselstvích o stavu Unie problematice Latinské Ameriky v době, kdy se začíná v důsledku výrazné proměny americké společnosti se stále větší rychlostí měnit zahraniční politika Spojených států. Poslední čtvrtina devatenáctého století přinesla v USA velké posuny jak v oblasti ekonomické tak sociální a politická reprezentace Unie samozřejmě reagovala jak v oblasti vnitřní tak zahraniční politiky.

Z tohoto důvodu je pochopitelná snaha diplomantky nastínit v úvodu širší kontext rostoucího zájmu Spojených států o Latinskou Ameriku rozsáhlým exkurzem do vnitropolitických a zejména ekonomických dějin USA v posledních dvou desetiletích devatenáctého století. Načrtnout na relativně malém prostoru hlavní problémy politických a ekonomických dějin americké Unie osmdesátých a devadesátých let však představuje velký úkol a Vacková ho splnila jen částečně, respektive pouze „výběrově“, když věnovala některým problémům větší pozornost než jiným, stejně důležitým. Třebaže tak není v žádném případě možné podceňovat význam tzv. zlatého a stříbrného standardu pro americké hospodářské, a nakonec i politické, dějiny konce devatenáctého století, považují prostor, jež Vacková tomuto problému v úvodní části práce dala, za poněkud nepřiměřený. Obávám se přitom, zda tento přístup nelze připisovat prostě charakteru sekundární literatury, s níž diplomantka pracovala, či jinak řečeno, zdůraznila ty stránky americké reality, na něž se zaměřovali autoři, jejichž práce měla k dispozici.

Stejný dojem totiž vyvolávají hlavní pasáže práce, v nichž Vacková vysvětluje ty události v Latinské Americe, které se objevují v textech amerických presidentů, zejména události v Brazílii v roce 1893, Balmacedův pokus o korekce v chilské zahraniční politice, konflikt na Pobřeží Moskytů, venezuelská arbitráž a španělsko-americká válka. Vacková při svém pokusu o analýzu těch částí dokumentů amerických presidentů, které jsou věnovány Latinské Americe samozřejmě opírá i o sekundární literaturu k danému problému, které existuje, ne ovšem v českých knihovnách, obrovské množství. Diplomantka tak měla k dispozici základní práce obecnějšího a přehlednějšího charakteru a některé tituly speciálnější a věnuje pak problémům, jež tyto monografie sledovaly, větší pozornost.

Je tomu tak zejména v případě americké politiky v Chile na počátku devadesátých let, která je ve shodě se stávající literaturou i realitou považována Vackovou za velký neúspěch politiky Spojených států. Diplomantka však trochu paradoxně nevěnuje v tomto případě pozornost jen americkému angažmá v Chile z hlediska americké zahraniční politiky, ale sleduje i chilskou dimenzi konfliktu v podobě sporů mezi výkonnou a zákonodárnou mocí, která byla z hlediska americké zahraniční politiky nevýznamná.

Otázkou pak zůstává, zda se diplomantka neměla pokusit o vysvětlení stručnosti některých pasáží projevů presidentů, kde se zmiňovali sice o vztazích USA a Latinské Ameriky, činili tak ovšem jen relativně okrajově byť se jednalo o věci perspektivně po Spojené státy mimořádně důležité. Zvláštním případem je tu problém v projevech opakovaně zmiňovaný, otázka průplavu ve Střední Americe, kde se kombinoval strategický zájem Washingtonu se zájmy ekonomickými. Kanál přitom měl pro USA obrovský hospodářský význam a to dokonce i z hlediska pohybu domácího zboží na americkém trhu.

Zde také spatřuji další problematiku práce, domnívám se totiž, že hospodářské problémy USA na konci 19. století měly na politiku Washingtonu vůči Latinské Americe jako celku a jejím časatem zvlášť podstatně větší vliv, než je z Vackové práce patrné. Diplomantka

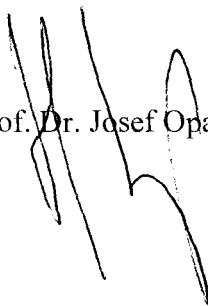
totiž vliv ekonomických faktorů na americkou politiku opakovaně zmiňuje, nepokouší se ovšem problém vysvělit.

Žádný z výše uvedených sporných bodů textu není však natolik závažný, aby bylo možné práci odmítnout. Diplomantka se snažila využít vydaného pramenného materiálu ke konstrukci vlastního obrazu určitého segmentu americké zahraniční politiky vůči Latinské Americe, jak ji prezentovali v textech určených široké americké i mezinárodní veřejnosti nejvyšší představitelé Spojených států.

Práci proto navrhuji k obhajobě a hodnotím stupněm velmi dobrá.

V Praze, dne 15. září 2009.

Prof. Dr. Josef Opatrný

A handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a stylized representation of the name 'Josef Opatrný'.